

Kecskeméti Református Kollégium

A nevelőtanári munkánk külső szakértők által történő elemzése

***Tanfelügyelet – pedagógus minősítés –
intézményi önértékelés a
kollégiumokban***

Nagy Kálmán   nakalman@gmail.com

Fotó: http://crescit.hu/internatus_uj/#

2015. 04. 24.

Az előadás célja

Legyenek ismertek a tervezett folyamatokat!

Egzisztenciális érdek

Legitimáció növekedése

Szemléletváltás a pedagógiai gyakorlatban

Aktuális-e ez a téma?

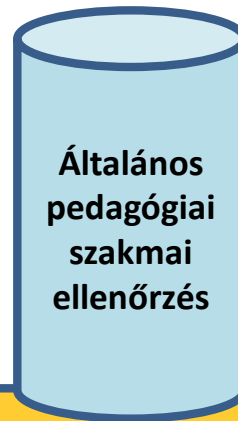
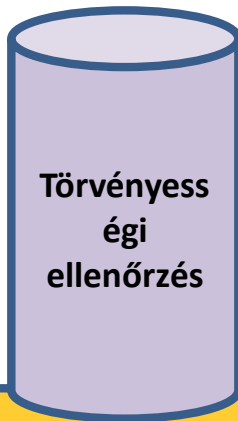
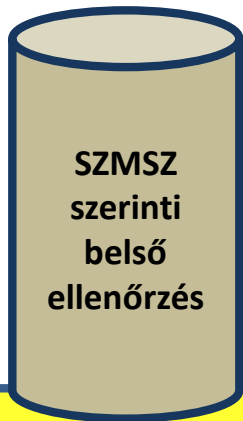
Előzmény: 2011-2014.

- Jogszabályi háttér
- Eljárásrendek kidolgozása
- Szakértők és szaktanácsadók képzése

Következik: 2015. március 16-tól

- Vezetők képzése (5000 fő)
- Pedagógusok minősítés előtti felkészítése 12 000 fő
- Minősítések, tanfelügyelet, belső önértékelés

ÚJ ALRENDSZEREK

Belső erőforrások végzik

Külső erőforrások végzik

E L L E N Ő R Z É S – M I N Ő S Í T É S

Alaptevékenységek

- **Ellenőrzés**
- **Értékelés**
- **Minősítés**

Azonosságok és különbségek

1. Intézményi önértékelés

2. Pedagógiai szakmai ellenőrzés

3. Pedagógus minősítés

Szaktanárs (nevelőtanár) elvárásai

Erre irányul az ellenőrzés (és lényegében a minősítés is)

Tud,..... képes,..... és akar ...

- Személyiséget fejleszteni
- Életmódmintát adni
- Szocializálni
- Motiválni
- Tudást- és értéket közvetíteni
- Tanulást támogatni

És hol az
„ETALON”?

Mindehhez „alkalmas” kapcsolatban kell lennie a gyerekekkel

A kollégiumi tanár tanfelügyeleti ellenőrzése

Terület	Tartalom
<p>1. Módszertani felkészültség</p>	<p>Ismeretanyag, az alkalmazott módszerek tervezése, megfelelése és bevétele.</p>
<p>2. Tervezés</p>	<p>Tudatosság, nyomon követhetőség és megvalósíthatóság.</p>
<p>3. Tanulás támogatása</p>	<p>Motiválás, tanulásszervezési eljárások tudatos alkalmazása és bevétele.</p>
<p>4. Személyiségfejlesztés</p>	<p>A tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotának felmérése, egyéni fejlesztése.</p>
<p>5. Közösségfejlesztés</p>	<p>Struktúra feltárása, a környezet kialakítása, közösségfejlesztés és konfliktuskezelés.</p>
<p>6. Értékelés</p>	<p>Ellenőrzési formák alkalmazása, a tanulók önértékelésének fejlesztése.</p>
<p>7. A kommunikáció</p>	<p>Kommunikáció és együttműködés tanulókkal, kollégákkal, érintettekkel.</p>
<p>8. Elkötelezettség</p>	<p>Kezdeményezőképeség, felelősségvállalás, megbízhatóság tájékozottság, egyéni és szervezeti felelősség</p>

Elvárások 1.

egy kompetenciaterületre: pl. Tanulás támogatása

1. Rendszerben és szervezeti keretekben képes a kollégiumi tevékenységeket tervezni, szervezni, szabályozni. **15 óra és teljesülése; saját „24” órája**
2. A tervezéskor is, a megvalósításkor is figyelembe veszi a tanulók aktuális állapotát. **Adaptív-e, miben rugalmas, hogyan kezeli?**
3. Felismeri a diákok egyéni tanulási szükségleteit. **Saját tevékenységrendszerének témái; saját tanulóinak beosztása felzárkóztatás, tehetséggondozás...**
4. A tanulóktól érkező jelekre reagál. **Foglalkozásokon aktivizál; kérdésekre válaszol; környezeti rendre válaszol, neveltségi problémákra válaszol; dicsér, elmarasztal...**

Elvárások 2.

egy kompetenciaterületre: pl. Tanulás támogatása

5. Foglalkozásainak stratégiája adaptív szemléletet tükröz.

Alkalmazkodás: kinek, mit, hogyan...

6. Foglalkozásain a tanulást támogató környezet kialakítására figyel.

Hatékonyság, igényesség... széklábak...

7. Tanulást támogató motivációs rendszert működtet. **Hogyan**

motivál bármire... (tanulás, rend, önfejlődés...)

8. A csoportfolyamatokat foglalkozásain kontroll alatt tartja. **A**

csoportdinamika öntörvényűen működik?

Az ellenőrzést végzők

- **Szakmai ellenőrzés** - (nem törvényességi, nem gazdasági...) - ilyen eddig nem volt...
- A „szakma” ebben a folyamatban az **általános pedagógiát** jelenti. /Érték és tudásátadás/
- Oktatási Hivatal delegálja a **„tanfelügyelőt”**.
  - Mesterpedagógus (min. 14 év szakmai gyakorlat, szakvizsga és 60 órás speciális képzés; min. 85 %-os vizsgaeredmény)

A módszerek

- dokumentumelemzés,
- megfigyelés,
- interjú,

Dokumentumelemzés

Nem a dokumentum, hanem a nevelőtanár értékelése történik!!!

Alapvárás a tudatos, egymásra épített tervezés:

KNOAP – PP – Intézményi munkaterv – tanári tervek

Adaptív tervezés:

Konkrét gyerekcsoport, gyerek, környezeti feltételek

Fejlődő tervezés:

Megelőző időszak ellenőrzési megállapításai (ha már lesznek előzmények...)

Mely dokumentumok elemzését végzik?

- Előző pedagógusellenőrzés dokumentumai
- Intézményi önértékelés adott pedagógusra
- Munkaportfólió - információforrás, nem kerül értékelésre
- Éves munkaterv, tanmenetek
  - Csoportfeladatok, kollégiumi foglalkozások éves terve
  - Csoportjellemezők, gyerekjellemezők, célok, tevékenységek, módszerek, eszközök... korszerű kollégiumpedagógia – innovatív megoldások – Z generáció (digitális nemzedék, vizualizáció, motiválás, aktivizálás, kooperativitás)
- Foglalkozásterv, egyéni fejlesztési tervek
- Naplók (kollégiumi, csoport, foglalkozási)
  - Tervezés és megvalósulás
  - Szakszerűség

Következő módszer: a megfigyelés

1. Foglalkozáslátogatás

A tanfelügyelet megfigyelési szempontjai között kiemelt szerepet kap:

- a kollégiumi foglalkozás **célja (teljesül?)** és tartalma **(megvalósul?)**;
- a foglalkozáson alkalmazott **módszerek (hatékonyak?)**;
- a foglalkozás **tervezettsége, felépítése, szervezettsége; (logikus?, célszerű?)**
- a **tanulók munkája és magatartása (célirányos tevékenység?)**
- a **nevelőtanár munkája, egyénisége, kommunikációja; (szakmai profizmussal eléri, amit akar)**
- a foglalkozás **eredményessége**

2. A tanulók lakóköznyezetének meglátogatása

- a pedagógus elvárásrendszere;
- az elvárások érvényesülése

Interjúk

1. A nevelőtanárral

Foglalkozásvezetése apropóján - előtte, utána:

- Tájékozódás a pedagógus szakmai ismereteiről, terveiről, elképzeléseiről, eredményeiről, illetve jövőképéről
- Az ellenőrzött pedagógus a saját megfogalmazásában közölje válaszait a munkájával kapcsolatban feltett kérdésekre.

Interjúk

2. Az intézmény(egység) vezetőjével

A szervezeti **struktúra** előkészítettsége a tanár számára – felelősségi határok meghúzása!!

A vezetővel készített irányított interjú fontos eleme a pedagógus **objektív** megítélésének.

A pedagógus interjúban kapott információk **vezetői szempontú** kommentálása.

A korábbi, vezető általi (belső) ellenőrzéseken tapasztaltak.

Egyéni és szervezeti felelősségvállalásról,
elkötelezettségről, munkavállalói szerepről.

Eljárásrend 1.

**Kulcsfontosságúvá
válnak!!!!**

- 5 évente kerül sorra
- Több hónappal előbb időintervallumot tud meg a vezető, aki dokumentumokat küld
PP, **foglalkozás-felosztás**, éves munkaterv, heti munkarend, önértékelés
- Röviddel (7 nap) a látogatás előtt tudja meg a pedagógus a konkrét napot, látogatástervet (jelölve a két foglalkozás)
- Helyszíni dokumentumelemzés (tanári tervek, naplók...)

Eljárásrend 2.

- **Foglalkozáslátogatás**
  - két foglalkozás, két tanfelügyelő, vezető, előzetes megbeszélés foglalkozás tanmenete, vázlata alapján;
- **Csoportja lakókörnyezetének látogatása**
- **Interjúk** – pedagógussal, vezetővel
- **Lezárás** – formalizmusok, következmények

És még említeni kell...

A pedagógiai szakmai ellenőrzés része még:

- Intézményvezető ellenőrzése
- Intézmény, szervezet (nevelőtestület) ellenőrzése

De erről ma idő hiányában nem lesz szó....

Elhagyhatatlan feladatok

- A jogszerű és szakszerű **foglalkozási struktúra** kialakítása úgy, hogy az ellenőrizhető legyen
- Pl. napi min. **két „igazi” foglalkozás** minden tanár esetében megtekinthető legyen – foglalkozás-felosztás (átlagosan heti 24 óra/tanár)
- **Tanulók beosztása** heti rendszerbe (heti 15 óra/fő)
- Belső szervezeti kultúrában megtalálni az adminisztráció helyét - **tervezés, naplózás...**
- Szervezeti és egyéni szinten beszélni, gondolkodni a közeli jövőről... **megalkotni a saját rendszert...**

**Teljesen más és
mégis nagyon hasonló**

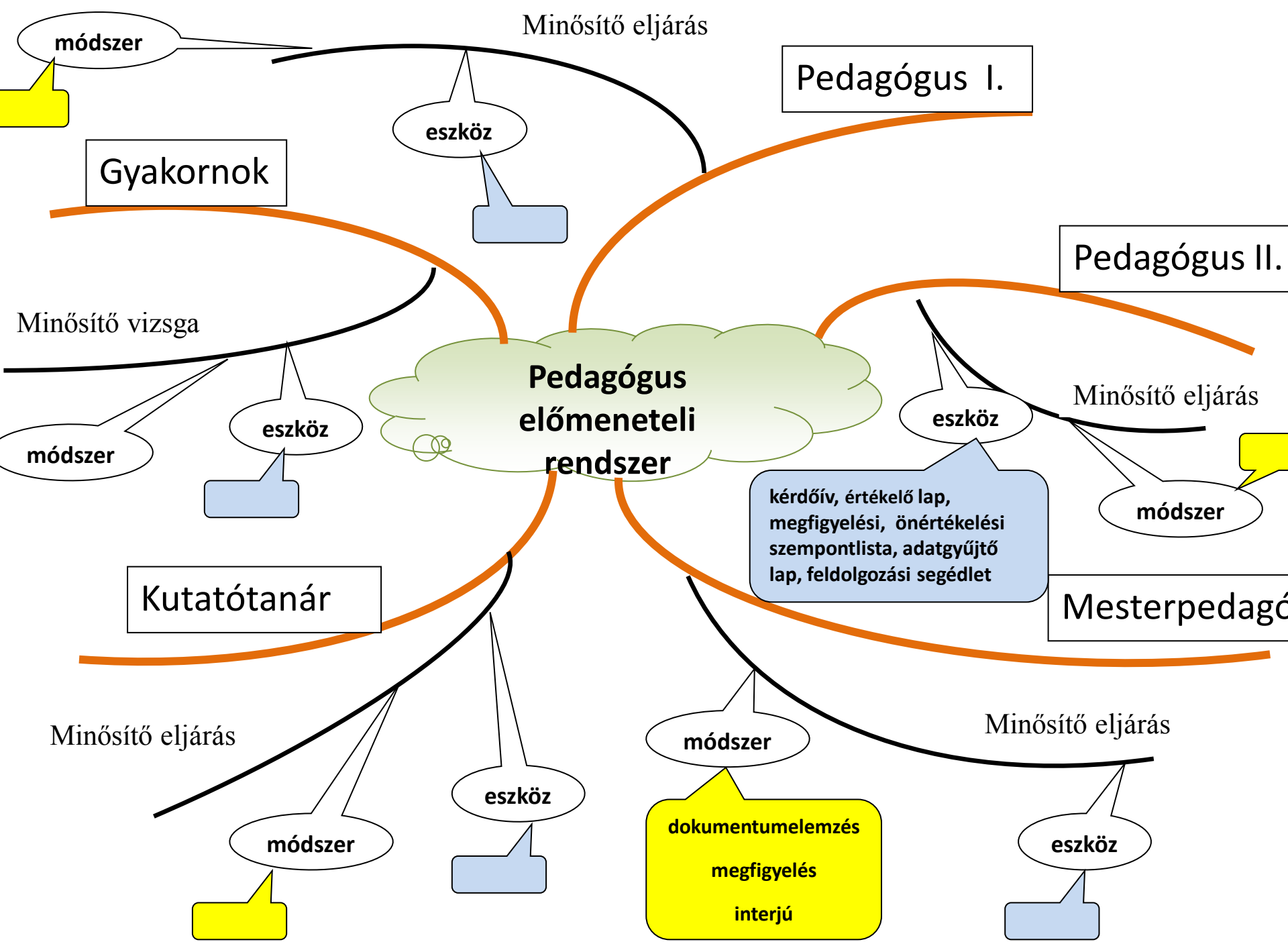
Minősítés

Minősítés

A minősítés nem automatikus, nem periódikus, nem „magától” történik, hanem kezdeményezni kell – tanárnak vagy vezetőnek.

Kollégiumi nevelőtanár esetében sok a hasonlóság az általános pedagógiai szakmai ellenőrzés és a minősítés tartalma, eljárásrendje között, de **a kimenet (a célja) teljesen más!!**

Stressz egy életen át? NEM!

0-2 év: a gyakornokot egy év után a vezetője jelentkezteti **vizsgára PED. I-be 60% kell**
És ha nem sikerül...?

6-7-8 év a PED. I-ben: a pedagógus maga jelentkezik az **eljárásra PED II-be 75% kell**
És ha nem sikerül...?

9. év a PED. I-ben: a vezetője jelentkezteti az **eljárásra PED II-be 75% kell**
És ha nem sikerül...?

12 év a PED. II-ben: a pedagógus maga jelentkezik az **eljárásra MESTER-be 85% kell**
És ha nem jelentkezik, vagy nem sikerül...?

Mi a követendő stratégia?

Min alapul a pedagógus értékelése?

A **kompetenciákon**, tehát....

Miket alkalmaz a rendszer a kompetenciák megjelenítésére?

Indikátorokat, tehát...

Kompetenciák és indikátorok

A pedagógus kompetenciák → amit tud, amire képes, amit akar.

A kompetenciák megléte közvetlenül nem vizsgálható.

Indikátorok → amit és ahogyan csinál.

A pedagógusok előmeneteli rendszerében az értékelés alapja.

Indikátorok

Olyan viselkedésformák, cselekvések,
megnyilvánulások, amelyekben felismerhető az
egyes kompetenciák szintje

Az indikátorok értékelése

- **n.é**- az adott dokumentumban/órán nincs, de nem is kellene, hogy legyen
- **0**- elvárható lenne az adott dokumentumban/órán, de nem lelhető fel
- **1**- „nyoma van”, a szándék látszik, de nem jellemző
- **2** - általában jellemző
- **3** – teljes mértékben jellemző

A portfólióról

Akkor jó, ha az előírásoknak megfelel, továbbá képes bemutatni:

- a pedagógus „hivatás-személyiségét” (Bagdi E. után)
- a nyolc kompetenciának benne lévő szintjét
- a pedagógus szakmai-módszertani kultúráját
- a pedagógus szemléletmódját munkaköréről,
- a pedagógus elhivatottságát

„Új” műfajok – pl. reflexió

A reflexió alapvetően három részre tagolódik:

- *Leírás: a pedagógiai helyzet ismertetése, ha ez már a dokumentumban megtörtént, csak utalás a dokumentum megfelelő pontjaira.*
- *Elemzés/érvelés: annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk.*
- *Önértékelés: mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink leginkább a tanulókra és önmagunkra nézve, és mit kellene esetleg változtatni a gyakorlatunkon.*

A három fős minősítő bizottság

Bizottság	Jellemzők
Szakértő 1 - Elnök	Mesterpedagógus, nem azonos szak Értékeli a portfóliót Jelen van a foglalkozásokon (nem értékeli) Vezeti a portfólió védését.
Szakértő 2 - Tag	Mesterpedagógus, azonos végzettség, azonos munkakör (kollégium esetében így azonos a „szak” is) Jelen van a foglalkozásokon Vezeti a foglalkozás értékelését. Értékeli a foglalkozásokat Értékeli a portfóliót
Intézményvezető - Tag	Speciális kritérium (szakvizsga, magasabb vez) Jelen van a foglalkozáson (véleményezi a ped.) Jelen van a portfólió védésnél. Értékeli a portfóliót

A módszerek, tartalom

- **Dokumentumelemzés**

- Portfólió – előzetesen, kompetenciaalapon, kb. 80 szempont alapján, értékelés: n.é. - 0-1-2-3
- PSZE jegyzőkönyvek beszámítása
- Intézményi önértékelés beszámítása
- Foglalkozás dokumentumai (éves program, foglalkozásterv, foglalkozás naplója, produktumok – ha van)

- **Megfigyelés**

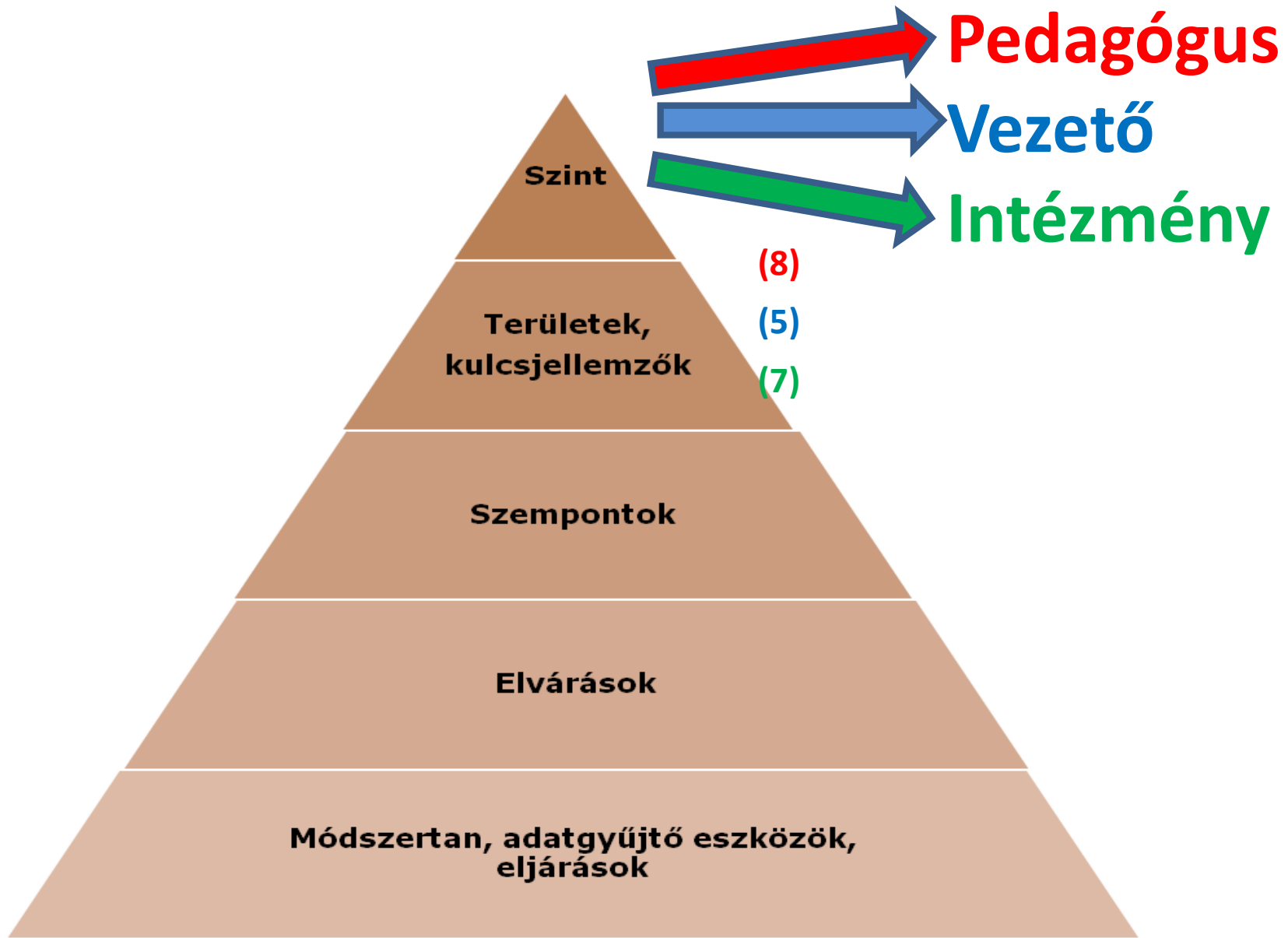
- Foglalkozások – hasonlóan az ellenőrzésnél megbeszéltekkel. Hangsúly a kompetenciákon kb 80 szempont alapján; értékelés: n.é. - 0-1-2-3

- **Interjú**

- Foglalkozás megbeszélése: önértékelés, interaktív beszélgetés
- Portfólió védeése – 15 perc prezentáció; kérdésekre válaszok

Azonnal kezdeni kell!

**Intézményi
önértékelés**

Önértékelés folyamata

Tanfelügyelet + Minősítés + Önértékelés

Önértékelési csoport létrehozása, feladatai

- Rendszerkialakítás és működtetés koordinálása

OH által működtetett informatikai felület

- Minden adat és információ felkerül

Intézményi elvárásrendszer meghatározása

- „Központi” és saját

- **Az intézmény ötéves önértékelési ciklusának tervezése**
- **Éves önértékelési terv készítése**
- **Pedagógus önértékelése**
- **Vezető önértékelése**
- **Intézmény önértékelése**

Az intézményi elvárások kialakításának egy lehetséges forgatókönyve

- **Tájékoztató, majd az önértékelési kézikönyv megismerése**
- **Az önértékelési csoport megalakítása**
- **Központi elvárások intézményi adaptálása**
- **Nevelőtestület előtti ismertetés**
- **Nevelőtestületi véglegesítés**
- **Feltöltés az Oktatási Hivatal által működtetett informatikai támogató rendszerbe**

Összegzés

Aki a józan logika szerint megfelelően tud bánni a rábízott gyerekekkel, annak sem az ellenőrzés, sem a minősítés nem jelenthet különösebb nehézséget.

Egyébként is: az ellenőrzésben napi gyakorlatunk van, hiszen...

Köszönöm a figyelmet!

Ha segíteni tudok valakinek, akkor keressen!

nakalman@gmail.com